

ปัญหาการกำหนดรายได้

นายชวนนท์ ลากิตทิพย์พงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-157-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018879.117259603

PROBLEMS CONCERNING DETERMINATION INCOME

M.R. CHAWIN LHAPPITAKPONG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

DEPARTMENT OF LAW

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKRON UNIVERSITY

1993

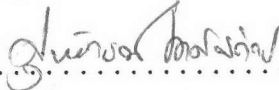
ISBN 974-583-157-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการกำหนดรายได้
โดย นายชินทร์ ลามพิทักษ์พงษ์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อดิพันธ์ ธีรบุญชัย

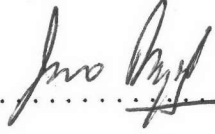
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ใบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

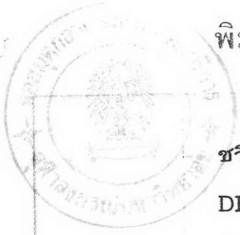

.....ประธานกรรมการ
(อ.ดร.ศุภลักษณ์ นาคีสถิตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อดิพันธ์ ธีรบุญชัย)

.....กรรมการ
(อ.ดร.พล ธีรคุปต์)

.....กรรมการ
(อ.พิภพ วีระพงษ์)

.....กรรมการ
(อ.ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชวินทร์ ลากพิทักษ์พงษ์ : ปัญหาการกำหนดรายได้ (PROBLEMS CONCERNING DETERMINATION OF INCOME) อ.ที่ปรึกษา : ศศ.ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย, 183 หน้า ISBN 974-583-157-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาถึงปัญหาการกำหนดรายได้ในหลักการบัญชี และในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลว่าควรสอดคล้องกันอย่างไรหรือไม่

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยเอกสาร แถลงการณ์และร่างมาตรฐานการบัญชี และกฎหมาย หนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากร รวมทั้ง คำพิพากษาฎีกา และตำราบทความทั้งของไทยและต่างประเทศ

การวิจัยครั้งนี้พบว่า การกำหนดรายได้ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสอดคล้องกับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปในบางกรณี และมีความไม่สอดคล้องกันในบางกรณี นอกจากนี้ยังพบว่า การกำหนดรายได้ในบางกรณีขัดต่อแนวคิดในการจัดเก็บภาษีอากรจึงไม่สมควรที่จะกำหนดให้มีการรับรู้รายได้ เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

CI70184 : MAJOR LAW
KEY WORD: PROBLEMS / DETERMINATION / INCOME

CHAWIN LHAPPITAKPONG : PROBLEMS CONCERNING DETERMINATION OF
INCOME. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.TITIPHAN CHUERBOONCHAI.
183 pp. ISBN 974-583-157-3

This research has the objective to study the conformity of the determination of income under accounting practices and under the principles of corporate income tax.

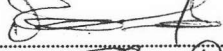
This research is documentary research based on documents, announcements, notifications of accounting standard and law, rulings of the Revenue Department as well as decision of Supreme Court and books and articles in Thailand and from abroad.

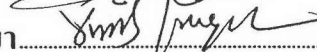
It is found that the determination of income for the calculation of corporate income tax conforms to a generally accepted accounting principles in some respects and does not conform to such in other respects. It is also found that the income determination in certain respects is contrary to the taxation concept. Therefore, it is inappropriate to impose a requirement in determining certain income for the purpose of corporate income tax calculation.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลงไปได้ด้วยดีนั้น ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติพันธุ์ เชื้อบุญชัย ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อ.ดร.สุภลักษณ์ นาคีสถิตย์ อ.ดร.พล อีรวงศ์ อ.พิภพ วีระพงษ์ และ อ.ทรงเดช ประดิษฐสมานนท์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ อ.อาภรณ์ นารอดิลก อ.สุภาวรัตน์ ศวิรัตน์กุล และ อ.อวยพร ตันละมัย ที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขอขอบพระคุณเพื่อนนิสิตทุกคน ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูลต่าง ๆ และให้กำลังใจมาด้วยดี

ชวินทร์ ลามพิทักษ์พงษ์

โรงเรียนเทพศิรินทร์
 ๕ ธันวาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
บทนำ.....	1
1 ข้อสมมติฐานพื้นฐานของการบัญชีบางประการและหลักการภาษีอากร.....	4
1.1 ข้อสมมติฐานพื้นฐานของการบัญชี	
1.1.1 หลักการเกิดขึ้นของรายได้ (Revenue Realization)....	4
1.1.2 หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้ (Matching of Cost Against Revenue).....	5
1.1.3 หลักเงินค้ำ	
1.1.4 หลักความระมัดระวัง (Conservation).....	5
1.1.5 หลักเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ.....	5
1.2 หลักการภาษีอากร.....	6
1.2.1 หลักความยุติธรรม (Equity).....	6
1.2.2 หลักความแน่นอน (Certainty).....	6
1.2.3 หลักความสะดวก (Couvenience).....	7
1.2.4 หลักความประหยัด (Economy).....	7

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

1.2.5	หลักสอดคล้องกับเศรษฐกิจเสรีนิยม (Consistent with the laissez - faire economy).....	7
1.2.6	หลักทำรายได้ดี (Productivity).....	8
1.2.7	หลักความยืดหยุ่น (Flexivitiy).....	8
1.3	หลักความสามารถในการเสียภาษีอากร.....	9
1.3.1	Subjective Test of Ability.....	11
1.3.2	Objective Test of Ability.....	12
2	ความหมายของรายได้.....	14
2.1	รายได้ตามหลักเศรษฐศาสตร์.....	14
2.2	รายได้ตามหลักการบัญชี.....	17
2.2.1	ลักษณะของรายได้.....	19
2.2.2	การรายงานรายได้.....	23
2.2.3	ความหมายของค่าใช้จ่าย.....	24
2.2.4	การรายงานค่าใช้จ่าย.....	26
	1. ค่าใช้จ่ายโดยตรงหรือต้นทุนของผลิตภัณฑ์.....	26
	2. ต้นทุนทางอ้อมหรือค่าใช้จ่ายประจำงวด.....	27
2.3	รายได้ในทางภาษีอากร.....	29
2.3.1	แนวความคิดในเงินได้ทางภาษีอากรสัมพันธ์กับระบบบัญชี.....	29
2.3.2	แนวความคิดในการกำหนดภาวะภาษี.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2.3.2.1	หลักความพร้อมในการเสียภาษี (Wherewithal to Pay Concept).....	31
2.3.2.2	หลักการเกิดขึ้นของรายได้และ การรับรู้รายได้ (Revenue Realization and Recognition).....	33
2.3.2.3	หลักภาวะวิสัย (objectivity).....	34
2.3.2.4	หลักความง่ายและสม่ำเสมอในการบริหาร (Ease and Consistency of Administration).....	35
2.3.2.5	จุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจและสังคม.....	36
2.4	ข้อเปรียบเทียบถึงความแตกต่างของความหมายคำว่ารายได้ในทาง เศรษฐศาสตร์ ทางบัญชี และในทางภาษี.....	36
3	การกำหนดรายได้ทางบัญชี.....	40
3.1	ความหมาย และสถานะของหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป.....	41
3.2	การเกิดขึ้นของรายได้ และการรับรู้รายได้ตามหลักการบัญชี.....	42
3.2.1	การเกิดขึ้นของรายได้ตามหลักบัญชี (Revenue Realization).....	42
3.2.2	การรับรู้รายได้ตามหลักการบัญชี (Revenue Recognition).....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3.2.2.1	เกณฑ์ทางบัญชี.....	45
1.	เกณฑ์เงินสด.....	45
2.	เกณฑ์คงค้าง.....	45
3.	เกณฑ์อื่นทางบัญชี.....	47
1)	เกณฑ์ผ่อนชำระ.....	47
2)	เกณฑ์สัญญาระยะนาน.....	49
3)	เกณฑ์เฉลี่ยเงินได้.....	50
4)	เกณฑ์ผสม.....	51
3.2.2.2	การรับรู้รายได้มาตรฐานการบัญชี.....	51
ก.	มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 6.....	51
ข.	มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7.....	54
ค.	มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8.....	55
ง.	ร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25.....	56
3.2.2.3	การรับรู้รายได้จากมูลค่าหรือผลผลิตที่เพิ่มขึ้น.....	60
3.2.2.4	รายได้เกิดขึ้นเมื่อผลิตเสร็จ.....	60
3.3	การกำหนดรายจ่ายตามเกณฑ์คงค้าง.....	61
3.3.1	การจัดคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้.....	61
3.3.2	ต้นทุนผลิตภัณฑ์.....	61
3.3.1.2	ต้นทุนตามงวดเวลา.....	61
3.3.1.3	ผลเสียหายและผลขาดทุน.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3.2 รายจ่ายที่ไม่แน่นอน.....	62
3.3.2.1 ทราบว่าจะต้องจ่ายแต่จำนวนเงินไม่แน่นอน.....	62
3.3.2.2 ทราบจำนวนเงินที่จะจ่ายแต่ยังไม่แน่นอน ว่าจะต้องจ่ายหรือไม่.....	63
4 การกำหนดรายได้ทางภาษีอากร.....	63
4.1 รายได้ในภาษีเงินได้ในบุคคล.....	63
4.1.1 รายได้จากกิจการที่กระทำ.....	64
4.1.2 รายได้เนื่องจากกิจการที่ทำ.....	64
4.1.3 กรณีต่าง ๆ เกี่ยวกับรายได้ตามประมวลรัษฎากร.....	66
4.1.4 ลักษณะที่ไม่ถือว่าเป็นรายได้ตามประมวลรัษฎากร.....	69
4.1.5 รายได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในบุคคล.....	78
1. รายได้ที่ได้รับยกเว้นตามประมวลรัษฎากร.....	78
2. รายได้ที่ได้รับยกเว้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน.....	81
4.2 การเกิดขึ้นของรายได้ในทางภาษีอากร.....	84
4.3 การรับรู้รายได้ในทางภาษีอากร.....	87
4.4 การกำหนดรายจ่ายตามประมวลรัษฎากร.....	108
5 บทสรุปและข้อ เสนอแนะ.....	110
5.1 บทสรุป.....	110
5.2 บทเสนอแนะ.....	114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	122
ประวัติผู้เขียน.....	183